

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Број :

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ СУДА БиХ ЗА 2004. ГОДИНУ

Сарајево, јун 2005. године

САДРЖАЈ

I	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
II	РЕВИЗИОНИ ИЗВЈЕШТАЈ	4
1.	Увод	4
2.	Осврт на препоруке из претходне ревизије	4
3.	Налази и препоруке	4
3.1.	Систем интерних контрола	4
3.1.1.	Управљање и руковођење	5
3.1.2.	Планирање и извршење буџета	5
3.1.3.	Расходи	7
3.1.4.	Стална средства-попис	7
3.1.5.	Програм посебних намјена	8
3.1.6.	Информациони систем	8
4.	КОРЕСПОНДЕНЦИЈА	9
5.	РЕЗИМЕ	9

I МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

- 1.1. Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја и то: Биланса стања, Рачуна прихода и расхода, Искоза о капиталним издацима и Извјештаја о извршењу буџета **Суда Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Суд) на дан 31.12.2004. године. Ревизија је испитивала и усаглашеност са примјењивим законима и функционисање система интерних контрола.
- 1.2. Руководство Суда је одговорно за финансијске извјештаје, поступање у складу са законима и прописима и успостављање ефикасног система интерних контрола. Наша одговорност је да изразимо мишљење на основу ревизије коју смо провели.
- 1.3. Законска утемељеност ревизије садржана је у Закону о ревизији финансијског пословања институција Босне и Херцеговине. Ревизију смо обавили у складу са ревизионим стандардима Међународне организације врховних ревизионих институција – INTOSAI. Ови стандарди захтијевају да ревизију планирамо и извршимо на начин који нам омогућава да се у разумној мјери увјеримо да су финансијски извјештаји састављени у складу са важећом законском регулативом и примјенљивим рачуноводственим стандардима и да представљају тачан и истинит приказ пословања. Ревизија оцјењује и поузданост система интерних контрола којима се осигурава примјена закона и прописа, заштита имовине, поуздано извјештавање и ефикасно пословање.
- 1.4. Ревизија је, на основу узорака, испитивала значајне трансакције које потврђују износе у финансијским извјештајима, те дала оцјену рачуноводствених принципа приликом састављања финансијских извјештаја, процјену одлука руководства значајних за састављање финансијских извјештаја, усаглашеност са законима и прописима, као и оцјену система интерних контрола. Сматрамо да ревизија коју смо извршили пружа разумну основу за изражавање нашег мишљења.

Према нашем мишљењу, ревидирани финансијски извјештаји за 2004. годину представљају, у свим значајнијим аспектима, реалан и објективан приказ стања на крају године, осим за резерву изражену у ниже наведеним ставкама:

- Слабост система интерних контрола у дијелу који се односи на финансијске аспекте управљања и руковођења Судом, без усвојеног Плана и програма рада Суда за 2004. годину и других интерних аката, као битних претпоставки за успоставу ефикасног система интерних контрола;
- Планирање буџета није извршено квалитетно на основу расположивих и релевантних параметара, посебно у дијелу планирања пројеката посебних намјена;
- Слабост у информационом систему.

II РЕВИЗИОНИ ИЗВЈЕШТАЈ

1. Увод

Законом о суду Босне и Херцеговине ('Службени гласник БиХ', бр. 29/00, 24/02 и 3/03), основан је Суд Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Суд), са сједиштем у Сарајеву, с циљем осигурања ефикасног остваривања надлежности државе Босне и Херцеговине и поштивања људских права и владавине закона на њеној територији.

Суд чине предсједник и одређени број судија, како је то прописано наведеним законом. Суд има свој буџет, који је саставни дио Буџета институција Босне и Херцеговине. Буџет Суда садржи посебне ставке којима се прецизно одређују буџетске потребе за рад Одјељења И за ратне злочине и Одјељења ИИ за организовани криминал, привредни криминал и корупцију Кривичног и Апелационог одјељења.

2. Осврт на препоруке из претходног извјештаја

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију пословања Суда за 2003. годину о чему је састављен Извјештај. Ревизијом су утврђене одређене неправилности описане у Извјештају и Суду је сугерисано да по истим подузме одређене активности како се у даљем пословању утврђене неправилности и пропусти не би понављали. Ревизијом Суда за 2004. годину утврђено је како је у одређеним случајевима поступљено у складу са препорукама Канцеларије за ревизију, те су уочени одређени помаци у финансијском пословању Суда.

Реализоване препоруке: Извршена је исправка књижења за набављена и донирана стална средства из 2003. године; извршен је попис сталних средстава и обрачун амортизације на пописана стална средства и, путем ИСФУ система, проведена су одговарајућа књижења у помоћним, односно у главној књизи.

Активности које су у току: У току су активности око успоставе Канцеларије регистрара, који треба да пружи логистичку подршку Суду.

Нереализоване препоруке: Систем интерних контрола менаџмента није, још увијек, на задовољавајућем нивоу, у дијелу који се односи на доношење неопходних интерних аката, успоставу ефикасне организационе структуре; планирање буџета (нарочито код програма посебних намјена) није у потпуности реализовано у складу са препорукама ревизије.

3. Налази и препоруке

3.1. Систем интерних контрола

Ревизијом финансијског пословања Суда поново су установљени одређени недостаци у систему интерних контрола¹ у дијелу који се односи на:

- финансијске аспекте пословања Суда без усвојеног Плана и програма рада Суда и других интерних аката (правила и процедура), значајних за успоставу ефикасног система интерних контрола и кадровску непопуњеност организационе структуре појединих руководећих мјеста, те потребу проширења организационе структуре уврштавањем реферата о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера;
- Планирање буџета није извршено квалитетно на основу реално утврђених материјалних и људских ресурса потребних за ефикасно обављање функција дефинисаних законом.

¹ У ранијим извјештајима ревизије Суду је скренута пажња на разумијевање система интерних контрола руководства као скупа поступака и мјера које осигуравају тачност и правилност евидентирања финансијских трансакција, њихову пуну усклађеност за законима, те ефикасно економично и ефективно трошење јавног новца.

- Процедуре које се односе на функционисање ИТ система, гдје не постоје јасна задужења и расподјела обавеза и одговорности информатичког особља Суда и Тужилаштва и Канцеларије регистрара.

3.1.1. Управљање и руковођење

Ревизија је установила одређене недостатке у систему управљања и руковођења Суда, у дијелу који се односи на финансијске ефекте пословања Суда без усвојеног Плана и програм рада за 2004. годину и других неопходних интерних аката, који чине претпоставку за успоставу транспарентног и ефикасног система интерних контрола. Овдје, првенствено, мислимо на план активности са јасно дефинисаним задацима и циљевима, интерна акта у вези са координацијом Одјела за рачуноводство и финансије са другим одјелима Суда (посебно Одјел I и Одјел II Апелационог и Кривичног одјељења), упутства и процедуре за надзор и контролу по правоснажним пресудама судаца, те складиштење и чување одузете робе. Ревизија је установила да у Суду, Правилником о систематизацији, није предвиђен реферат о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера, иако се Суд, због недостатка складишног простора сусреће са проблемом складиштења и чувања значајних количина робе и сталних средстава, одузетих по извршном поступку. Утврђено је, такође, да није извршена кадровска попуњеност организационе структуре на значајним руководећим мјестима.

Ревизија препоручује руководству Суду да, с циљем успоставе ефикасног система интерних контрола, донесе План и програм рада са јасно дефинисаним циљевима и задацима и друга неопходна интерна акта, те у исти уврсти реферат о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера.

Суд је, у складу са прописима², годишње извјештаје подносио одвојено, посебно Информацију о раду Суда која се подноси Парламентарној скупштини и Високом судском и тужилачком савјету, а посебно финансијске извјештаје који се достављају Министарству финансија и трезора. Према нашем мишљењу, овакав начин извјештавања не даје потпуну информацију о финансијским аспектима пословања Суда с обзиром да пословне активности нису повезане са утрошеним средствима.

Ревизија препоручује Суду да Програм рада подноси на усвајање уз финансијски план. Мишљења смо, такође, да би било добро измијенити методологију извјештавања и сачињавати јединствене годишње извјештаје који ће уз финансијске извјештаје о извршењу буџета, односно финансијској позицији Суда, садржавати и извршене (и неизвршене) активности Суда током године. Оваквим начином извјештавања Суд би презентовао конкретне компаративне показатеље о реализованим активностима у односу на утрошена средства за реализацију тих активности.

3.1.2. Планирање и извршење буџета

Приједлог буџета Суда сачињен је на бази пуне систематизације са 80 запослених, у укупном износу од **5.230.094 КМ** и то: за текуће издатке износ од **4.783.294 КМ** и за програме посебне намјене 'Међународна сарадња' износ од **446.800 КМ**. Министарство финансија и трезора БиХ је, без претходних консултација са руководством Суда, извршило умањење буџета Суда тако да је исти одобрен за планирани број од 44 запослена, у укупном износу од **3.274.640 КМ** и то: текући издаци у износу од **2.774.640 КМ** и програми посебне намјене у укупном износу од **500.000. КМ**.

² Закон о извршењу буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2004. годину и Закон о суду Босне и Херцеговине.

На захтјев Суда, а као последица оваквог начина утврђивања буџета Суду је, у оквиру буџета, одобрено реструктурисање расхода у укупном износу од **258.000 КМ**. Структура реструктурираних расхода приказана је у табели Преглед извршења буџета за 2004. годину. Остварени укупни расходи Суда за 2004. годину износили су **2.816.894 КМ** или 457.476 КМ мање од плана. У структури остварених расхода највећу ставку чине текући издаци у износу од **2.692.867 КМ**.

Преглед извршења буџета Суда за 2004. годину је у табеларно приказан.

ПРЕГЛЕД ИЗВРШЕЊА БУЏЕТА ЗА 2004. ГОДИНУ

Табела бр. 1.

Ред. Број	Врста Расхода	Износи у КМ						
		Приједлог буџета за 2004.год.	Одобрени буџет за 2004.год	Промијена структуре буџета	Укупно буџет (4+5)	Извршење Буџета 2004.	Одступање (6-7)	Индекс 7/6
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Текући издаци	4.783.294	2.774.640	0	2.774.640	2.692.867	110.746	97
1	Плате запослених	3.363.789	1.763.800	+125.000	1.888.800	1.874.267	14.533	99
2	Накнаде трош.запосл. и скупшт.посл.	460.608	333.840	-125.000	208.840	197.222	11.618	94
3	Путни трошкови	57.655	57.000	-20.000	37.000	24.160	12.840	65
4	Издаци за енергију	87.191	85.000	-10.000	75.000	72.530	2.470	97
5	Издаци за комуналне услуге	130.817	120.000	-20.000	100.000	91.804	8.196	92
6	Набавка материјала	108.819	100.000	-30.000	70.000	64.636	5.364	92
7	Издаци за услуге пријезова и горива	42.355	40.000	-20.000	20.000	10.577	9.423	53
8	Унајмљивање имовине и опреме	30.200	20.000	-13.000	7.000	4.528	2.472	65
9	Издаци за текуће одржавање	41.934	42.000	-20.000	22.000	12.634	9.366	57
10	Издаци за осигурање	23.926	12.000	0	12.000	6.697	5.303	56
11	Уговорене услуге	436.000	201.000	+133.000	334.000	333.812	188	100
II	Текући грантови	0	0	0	0	0	0	0
III	Капитални издаци	0	0	0	0	0	0	0
1	Набавка грађевина	0	0	0	0	0	0	0
2	Набавка опреме	0	0	0	0	0	0	0
3	Набавка осталих сталних средстава	0	0	0	0	0	0	0
IV	Програми посебне намјене	446.800	500.000	0	500.000	124.027	375.973	25
1	Међународна сарадња	446.800	200.000	0	200.000	124.027	75.973	62
2	Одјел за ратне злочине	0	300.000	0	300.000	0	300.000	0
V	УКУПНО (I-IV)	5.230.094	3.274.640	0	3.274.640	2.816.894	457.476	86
VI	Број запослених	80	44	0	52	52	8	118

Анализом предложеног, одобреног и оствареног буџета и увидом у расположиву документацију утврдили смо да Суд није прекорачио поједине буџетске позиције као ни укупан буџет, али да постоје слабости у планирању буџета које се односе на значајно одступање одобреног од предложеног буџета како у планираном броју запослених тако и у номиналним износима по појединој буџетској позицији. Утврђено је, такође, да је у оквиру укупног реструктурисања расхода, Министарство финансија и трезора одобрило реструктурисање расхода у корист буџетске ставке 'Плате запослених', што није у складу са Законом о извршењу буџета институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2004.г. Праћење извршења буџета врши се путем ИСФУ система (Извјештај-Анализа расположивих средстава) што, по нашем мишљењу, није довољно, с обзиром да наведени извјештај пружа податке о оперативном буџету током године, али не и податке о расположивом буџету до краја године, те да се сравњење са Министарством финансија и трезора, које за Суд врши унос података у ИСФУ, не врши редовно.

Сугеришемо руководству Суда да, убудуће, буџет планира на основу расположивих и релевантних улазних параметара. С обзиром да је квалитетно планирање буџета, као стратешки важна основа за осигурање материјалних и људских ресурса, веома значајно за економично и транспарентно управљање средствима, предлагемо да се о буџету и његовом извршењу расправља и на сједницама Суда.

Потребно је, такође, уложити додатне напоре и побољшати комуникацију са Министарством финансија и трезора БиХ, те усагласити ставке на којима ће се евентуално умањење плана буџета извршити.

3.1.3. Расходи

На основу Одлуке предсједника Суда број СУ: 489/04 од 03.09. 2004., члановима Конкурсне комисије исплаћена је једнократна накнада у износу од по 600,00 КМ. Установљено је да Суд нема усвојене критерије за исплату накнада ове врсте (накнаде за рад у комисијама, стимулације) којима се услови за остваривање права на исплату накнаде, начин утврђивања висине /износа накнаде и слично дефинишу.

Препоручујемо Суду да, у складу са важећим прописима, дефинише критерије како би се осигурала транспарентност и једнакоправност свих запослених.

Контролом буџетске позиције 'Уговорене услуге', ревизија је утврдила да су трошкови свједока у судским процесима књижени на двије врсте трошкова и то: 'Остале неспоменуте услуге и даџбине' (до октобра 2004.г.) и 'Остале накнаде путних и других трошкова'. Разлог за овакав начин евидентирања трошкова је недостатак средстава на буџетској позицији 'Уговорене услуге', која би била прекорачена за износ дијела трошкова који су књижени на conto групе 'Путни трошкови'. Ова пракса није у складу са рачуноводственим принципима и правилима, а посљедица је слабости система интерних контрола у процесу планирања и извршења буџета и има утицаја на објективност приказа утрошака средстава по врсти и намјени.

Ревизија препоручује Суду да планирању и евидентирању наведене буџетске позиције (која представља значајан износ у материјалним трошковима Суда), посвети више пажње и исту, као и остале финансијске трансакције, евидентира на одговарајући аналитички conto, у складу са прописаним контним планом и рачуноводственим стандардима и принципима.

3.1.4. Стална средства

Пројером извршеног пописа средстава и извора средстава са 31.12.2004. године, утврђено је да је попис извршен у складу са Инструкцијом о попису за 2004. годину коју је доставило Министарство финансија и трезора БиХ, те другим важећим прописима који попис дефинишу. Међутим, након пресељења у нове просторије (почетком 2005. године) није извршено поновно сравњење сталних средстава са извршеним пописом. Додатни ризик од евентуалног мијешања или позајмљивања средстава представља чињеница да су у истој згради смјештене још три неовисне институције.

Ревизија препоручује Суду да, након завршеног смјештаја, проведе ванредни - поновни попис, у складу са прописима који ову област дефинишу, а с циљем ефикасног и тачног пописа за наредну годину.

3.1.5. Програми посебних намјена

На буџетској позицији 'Програми посебне намјене' одобрена су средства у износу од 500.000 КМ (200.000 КМ 'Међународна сарадња' и 300.000 КМ 'Одјел за ратне злочине'). Пројекат 'Одсјек за ратне злочине' је одобрен у износу од 300.000 КМ, али није реализован.

Анализирајући финансијски аспект програма посебних намјена 'Међународна сарадња' уочили смо одређене слабости и несклад између траженог, одобреног и извршеног буџета. Тако је за наведени пројекат тражен износ од 446.000 КМ, одобрено 200.000 КМ, а реализовано 146.000 КМ. Утврдили смо такође, да су уз сугласност Министарства финансија и трезора кроз пројекат реализовани капитални издаци у износу од 47.000 КМ, иако редовним буџетом Суда наведена средства ове намјене нису одобрена. На пројекту је извршено и реструктурисање буџета у износу од 61.000 КМ, тако што је повећана буџетска позиција 'уговорене услуге', а смањене позиције 'текући издаци'. Пројекти су у буџету одобрени у једном износу, без аналитичке структуре трошкова, што праћење у складу са намјеном умногоме отежава.

Ревизија препоручује да се планирању и извршењу буџета пројеката посвети више пажње, узимајући у обзир стварно потребне ресурсе за обављање планираних активности. Овакав начин повезивања планираних активности и финансијских средстава значајан је и са аспекта правилног извјештавања о извршеним активностима и постигнутим резултатима пројекта.

3.1.6. Информациони систем

Канцеларија регистрара је успоставила информатичко-комуникациону инфраструктуру помоћу које ће бити повезани информациони системи Суда и Тужилаштва. Предвиђена је јединствена контролна функција и заједнички сервер над којим ће надзор и управљање вршити особље Канцеларије регистрара. Ревизија је утврдила да не постоје јасна задужења и расподјела обавеза и одговорности информатичког особља Суда и Тужилаштва и Канцеларије регистрара.

Ради боље организације и ефикасности у пословању потребно је извршити јасну систематизацију радних мјеста са прецизно дефинисаним обавезама и одговорностима свих запослених, које ће одговарати специфичностима посла и способностима запослених.

У наредном периоду очекује се увођење софтверских апликација и база података у институције Суда БиХ и Тужилаштва, чиме би се умногоме побољшала ефикасност основних пословних функција. Утврђено је да још увијек није извршена системска анализа потреба као предуслов креирања нових софтверских апликација.

Канцеларија за ревизију препоручује да се изврши детаљна анализа потреба и специфичних захтјева које постоје у правосудним институцијама, како не би било већих одступања након имплементације софтверских рјешења, чиме би се цијена грешке драстично повећала.

Канцеларија за ревизију је утврдила да Суд и Тужилаштво немају креиране интерне акте и процедуре за кориштење информационих система, те им се овом приликом препоручује доношење споменутих процедура, и њихово дистрибуисање свим корисницима система.

4. КОРЕСПОНДЕНЦИЈА

Суду је 05.05.2005. године уручен Нацрт извјештаја о обављеној ревизији за 2004. годину, на разматрање и достављање евентуалних нових доказа и примједби на налазе ревизије. Суд је 27.05.2005. године доставио коментаре на Извјештај о извршеној ревизији за 2004. годину. У одговору на ревизиони Извјештај не наводе се нови докази које ревизија није имала на увид приликом сачињавања Извјештаја и изражавања мишљења о обављеној ревизији.

5. Резиме

Канцеларија за ревизију је извршила ревизију финансијског пословања Суда у складу са Законом о ревизији и INTOSAI стандардима, уважавајући опште услове окружења у којем Суд функционише. Ревизија је утврдила одређени број неправилности и недостатака:

- Слабости у систему интерних контрола у дијелу руковођења без плана и програма рада и непотпуне имплементације организационе структуре (тачка 3.1.1);
- Процес планирања и извршења буџета није заснован на свим потребним и релевантним улазним параметрима (тачка 3.1.2);
- Контролом буџетске позиције Уговорене услуге, утврђено је да су трошкови свједока у судским процесима књижени на двије врсте трошкова и то: 'Остале неспоменуте услуге и даџбине' (до октобра 2004.г.) и 'Остале накнаде путних и других трошкова', што није у складу са рачуноводственим стандардима и усвојеним контним планом (тачка 3.1.3);
- Слабости у планирању буџета програма посебних намјена и праћењу извршења у складу са намјеном одобрених средстава (тачка 3.1.5.);
- ИТ систем није организован на задовољавајући начин, не постоје јасна задужења и расподјела обавеза и одговорности информатичког особља Суда и Тужилаштва и Канцеларије регистрара (тачка 3.1.6.).

**ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ
РЕВИЗОРА**

Самир Мушовић

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Миленко Шего

**ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ
РЕВИЗОРА**

Драган Кулина